

aan Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
T.a.v. de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
van Centraal Bureau voor de Statistiek

onderwerp Reactie op Regeling jaarverantwoording micro zorgaanbieders en uitbreiding
toelatingsvergunning
datum 24 juli 2024

Geachte minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Op 14 juni 2024 is de concept Regeling jaarverantwoording micro zorgaanbieders en uitbreiding toelatingsvergunning (hierna: concept-regeling) gepubliceerd en via internetconsultatie voorgelegd. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) wil graag van de mogelijkheid gebruik maken om een reactie te geven op deze concept-regeling.

Als het statistische bureau van Nederland levert het CBS met betrouwbare statistische informatie inzicht in economische en maatschappelijke vraagstukken. Ook over financiën in de zorg en zorguitgaven maakt het CBS statistieken. Voor het CBS is de uitvraag via de jaarverantwoording van groot belang voor het samenstellen van kwalitatief goede statistieken over financiën, productie en capaciteit van zorgaanbieders. Aan deze statistieken liggen meerdere (inter)nationale verplichtingen ten grondslag.

Het CBS is verplicht om de administratieve lastendruk zo klein mogelijk te laten zijn. Daarom maakt het CBS zoveel mogelijk gebruik van secundaire gegevensbronnen. Voor een groot deel van de nieuwe groep zorgaanbieders, die niet verantwoordingsplichtig waren onder de WTZi, maakt het CBS reeds jaren gebruik van de alternatieve bron van fiscale data (winstaangifte inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting). Echter voor veel zorgaanbieders die ook al verantwoordingsplichtig waren onder de WTZi, is de enige bron voor financiële jaarrekeninggegevens de uitvraag zoals beschreven in de concept-regeling.

Voor het CBS is de uitvraag volgens de huidige en de aangepaste concept-regeling niet toereikend om kwalitatief goede statistieken samen te stellen over de zorg en daarmee aan alle statistiekverplichtingen te voldoen. En is daarom aanvullende uitvraag nodig. Zie voor een verdere toelichting: <https://www.cbs.nl/nl-nl/deelnemers-enquetes/bedrijven/meer-over-cbs-enquetes/zorgaanbieders>.

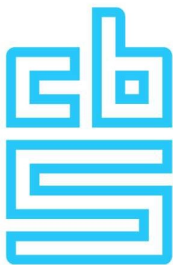
Het CBS wil in reactie op de concept-regeling graag de volgende punten inbrengen:

1. De jaarverantwoording is jaren geleden opgezet met het motto 'eenmalig opvragen, meervoudig gebruik'. Dit heeft geleid tot een lastendrukvermindering. Graag vraagt het

CBS aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) om te blijven onderzoeken welke andere uitvraag voor zorgaanbieders op het terrein van de (financiële) jaarverantwoording plaatsvindt en deze zoveel mogelijk op elkaar af te (laten) stemmen. En indien hiervoor wettelijke kaders aangepast dienen te worden, het proces hiervoor in gang te zetten met alle betrokkenen zodat de mogelijkheden die hier liggen voor lastenverlichting in de toekomst gerealiseerd worden.

2. Denk bij het voorgaande bijvoorbeeld aan de definitie voor 'zorg', die in de huidige modellen op basis van de wettelijke grondslag gehanteerd wordt. En daarmee verschilt van hoe doorgaans in de zorgsector de definitie van 'zorg' wordt gehanteerd. De activiteiten vanuit de Wmo vallen bijvoorbeeld niet onder deze definitie van 'zorg' en worden niet afzonderlijk uitgevraagd. Terwijl dit voor diverse gebruikers van de verantwoordingsdata belangrijke informatie is om een volledig beeld van de financiële situatie van de zorgaanbieder te kunnen vormen. Vanuit het motto 'eenmalig uitvragen, meervoudig gebruik' is het verzoek aan VWS om dit aspect te onderzoeken inclusief de wettelijke mogelijkheden. Om zo overlappende uitvraag met de jaarverantwoording, vanwege uitvraag door andere partijen met behoefte aan informatie over de opbrengsten Wmo, in de toekomst te voorkomen.
3. Met de introductie van het micro-regime zijn in de concept-regeling in totaal 7 modellen opgenomen (waaronder een set kengetallen voor eenmanszaken). Gezien de soms maar hele kleine verschillen stelt het CBS voor om alle modellen samen te voegen tot één basismodel dat voor alle zorgaanbieders geldt, waarbij vervolgens enkel naar aard en omvang van de zorgaanbieder aanvullende vragen worden gesteld in de toelichting.
4. De huidige modellen zijn volledig afgeleid uit die van het Burgerlijk Wetboek (BW). Hierbij kunnen een aantal kanttekeningen bij worden geplaatst. Dienen de BW-modellen echter ook het doel waarvoor de jaarverantwoording voor zorgaanbieders is opgezet? Is het enerzijds nodig om diverse variabelen uit het BW zo gedetailleerd op te vragen? Is duidelijk vanuit welke gegevensvragende partij hier behoefte aan is? Denk bijvoorbeeld aan een zeer uitgebreide detaillering van de langlopende vorderingen en de langlopende schulden. Anderzijds zijn diverse (zorgspecifieke) variabelen bij de invoering van de huidige modellen weggefallen, omdat ze niet in het BW zijn opgenomen, maar die voor een volledig beeld van de zorgsector van groot belang zijn zoals inzicht in omvang 'Kosten personeel niet in loondienst' en bijvoorbeeld de 'Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten'. Zoals vanzelfsprekend is de detaillering in het BW algemeen van opzet, waarbij geen zorgspecifieke variabelen zijn opgenomen. Maar betekent dit daarom ook automatisch dat deze variabelen niet thuishoren in de jaarverantwoording van zorgaanbieders?

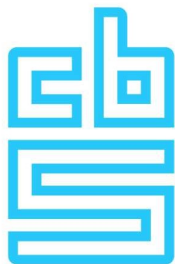
5. Voorwaarde voor een dataset van hoge kwaliteit is een duidelijke uitvraag met eenduidige begrippen en modellen, waarbij het voor zorgaanbieders geen grote puzzel is waar welke gegevens te verantwoorden. Hierbij kan het zo zijn dat enkele extra deelvragen, die de zorgaanbieder duidelijkheid verschaffen waar welke opbrengsten of kosten te plaatsen, de ervaren lastendruk eerder doen verminderen dan laten toenemen.
6. Als verklaring voor het weglaten van enkele rubrieken in de micro-modellen wordt als achterliggende reden aangevoerd dat het opvragen zoveel mogelijk beperkt moet worden. Maar een aantal van de weggelaten rubrieken betreft verduidelijkende tussentotalen. Als deze in de invulmodellen automatisch worden berekend en niet ingevuld/overschreven kunnen worden, vergroot dit de invullast niet maar wel het inzicht dat het model biedt en de analogie met de grotere modellen.
7. De bijlage bij deze brief omvat gedetailleerde reacties op de concept-regeling en is daarmee ook onderdeel van de reactie van het CBS.

In overeenstemming met de afgelopen jaren blijft het CBS graag actief meedenken en levert het desgewenst een bijdrage aan de inrichting van de jaarverantwoording, passend bij de wettelijke taak. Het CBS trekt hierbij graag gezamenlijk op met zowel het ministerie van VWS als met de vele gebruikers van de jaarverantwoordingsdata, overige organisaties met kennis van (financiële) jaarverantwoording door zorgaanbieders en de zorgaanbieders.

Hoogachtend,

Rianne Verwijs

Hoofd team Gezondheid en Zorg
Centraal Bureau voor de Statistiek

BIJLAGE

In de brief is de behoefte verwoord aan één basismodel. Zie hieronder voorbeelden van ongewenste verschillen die momenteel bestaan tussen de verschillende modellen:

- a. In de modellen voor micro-entiteiten is de post 'Kosten voor grondstoffen en hulpmiddelen' opgenomen, maar in model D en F is de variabele 'Kosten van grond- en hulpstoffen' zichtbaar. Het is ons niet bekend of dit bewust is gedaan, maar het CBS stelt voor dit aan te passen en overal (ook in de modellen voor micro-entiteiten) de term 'Kosten van grond- en hulpstoffen' te gebruiken.
- b. In het model B Beperkte winst- en verliesrekening voor zorgaanbieders als bedoeld in artikel 2, onderdeel a ('micro rechtspersoon') zijn geen variabelen 'Som der bedrijfsopbrengsten' en 'Som der bedrijfslasten' zichtbaar. Hierdoor sluiten deze niet aan op modellen D en F.
- c. In het model 'micro rechtspersoon' (model B) is de post 'Overige bedrijfsopbrengsten' opgenomen. Echter in vergelijking tot model D (en F) zijn daarnaast ook andere gegevens te verantwoorden tussen netto omzet en totaal bedrijfsopbrengsten, namelijk 'Wijziging in voorraden gereed product en onderhanden werk ten opzichte van de voorafgaande balansdatum' en 'Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf'. Het lijkt niet logisch dat hiervoor geen ruimte wordt gegeven in het micro-model, aangezien dezelfde term als in modellen D en F in het micro-model wordt gebruikt, namelijk 'Overige bedrijfsopbrengsten'. Maar de term 'Overige bedrijfsopbrengsten' zou dan in de modellen verschillende definities hebben. Dit is volgens het CBS ongewenst. Het is belangrijk dat indien de inhoud anders is een andere term wordt gebruikt.
- d. Een voorbeeld van voorgaande is de term 'Overige bedrijfskosten'. Deze lijkt in de modellen voor de micro-entiteiten een andere inhoud te hebben dan in de andere modellen.
- e. Gezien de terminologie bij de modellen D en F uit bijlage 1, zou in modellen B en D uit bijlage 2 de term 'Netto omzet' in het model van de 'personenvennootschappen' ingevoegd kunnen worden en een variabele 'Overige bedrijfsopbrengsten'.

Overige opmerkingen met betrekking tot modellen B, D en F:

- f. In model F in het overzicht 'Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening' is de variabele '3 Subsidie op grond van een regeling als bedoeld in artikel 3 van de Kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1 van de Wet langdurig zorg' opgenomen. Voorstel is deze variabele in het model te vervangen door een algemene subsidiepost, bijv. 'Subsidies Zorg'. In de toelichting bij deze variabele kan verdere duiding worden gegeven over de inhoud. Directe verwijzing naar wetgeving in de variabelenaam vereist mogelijk een jaarlijkse update en is minder geschikt om in een algemeen model op te nemen.

- g. Modellen D en F. 'Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf' zal gelet op de aard van de activiteiten bij zorgaanbieders maar hoogst zelden voorkomen, laat staan bij zorgaanbieders die tot de kleine rechtspersonen behoren. Het CBS verzoekt om deze post te heroverwegen, met name gezien het zeer geringe belang.

Overige opmerkingen met betrekking tot modellen A, C en E (Balans):

- h. In model E onder de kortlopende schulden zijn diverse details opgenomen die minder van toepassing zijn op zorgaanbieders en/of van zeer geringe omvang zijn. Wel vaak van grotere omvang zijn de 'Aflossingsverplichtingen' en de 'Financiële leaseverlichtingen'. Gezien het belang hiervan, verzoekt het CBS deze toe te voegen.
- i. Het is onduidelijk waarom in modellen C uit bijlagen 1 en 2 bij item II de term 'Vorderingen en overlopende activa' staat, maar in model E bij item II de term 'Vorderingen'. De overlopende activa zijn al een vorm van vorderingen, dus II 'Vorderingen' was voldoende geweest. Verzoek hier één term toe te passen: 'Vorderingen'.
- j. Model A Balans micro. 'Kosten die verband houden met de oprichting en met de uitgifte van aandelen' en 'Van aandeelhouders opgevraagde stortingen': zeker na het verlagen van de minimum kapitaalstorting zal het in de praktijk maar heel weinig voorkomen dat een micro rechtspersoon (substantiële) geactiveerde oprichtingskosten heeft en niet volgestort aandelenkapitaal. Daarom de vraag waarom dit in model A dient te worden vermeld, terwijl deze verplichting voor kleine rechtspersonen niet bestaat (dit komt pas weer terug bij model E voor middelgroot en groot).
- k. Bij Model E zijn zowel bij de langlopende schulden als bij de kortlopende schulden aan het eind van de opsomming de posten '11. Overige schulden' en '12. Overige passiva' opgenomen. Het is de vraag of dit zinvol is. Het verdient de voorkeur om slechts één variabele te handhaven: 'Overige schulden'.
- l. Model E. 'Overige vorderingen'. Dit is de restpost. Plaatsing als laatste element van II 'Vorderingen' is dus logischer dan als nummer 4 in het rijtje.
- m. Model E. Onderdelen C en D kennen exact dezelfde onderverdeling. Het kan mogelijk zijn dat gelden zijn ontvangen voor bestellingen die nog niet zijn geleverd, maar dat deze een (aantoonbaar) langere looptijd dan één jaar hebben? Iets vergelijkbaars geldt voor belastingen en premies sociale verzekeringen. Komt het voor dat dat deze na meer dan een jaar opeisbaar zijn? (N.B. voor belastingverplichtingen die op de lange termijn gaan ontstaan als gevolg van verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering is er reeds de voorziening voor latente belastingverplichtingen.)
- n. Model E Balans. 'Overlopende schulden' ontbreken. Afzonderlijke vermelding van overlopende vorderingen is voorgeschreven, maar een overeenkomstig onderdeel bij de schulden ontbreekt. Het ligt zowel in systematiek als in terminologie veel meer voor de hand om de 'Vooruitontvangsten op bestellingen' te schrappen en een post

'Overlopende schulden' op te nemen (en dan alleen bij de kortlopende schulden, en niet tevens bij de langlopende schulden).

Opmerking over Bijlage 4:

- o. Vraag uit Bijlage 4 luidt als volgt: 'Maakt de zorgaanbieder gebruik van vrijstellingen naar omvang van het bedrijf van de zorgaanbieder?
 - Ja, de vrijstellingen voor micro
 - Ja, de vrijstellingen voor klein (de zorgaanbieder maakt de gehele jaarverantwoording openbaar en vult vragenlijst 2 in, in plaats van 1)
 - Nee'

Deze terminologie is heel ingewikkeld. Het woord 'vrijstelling' wordt doorgaans gebruikt om zaken aan te duiden die bepaalde personen of situaties uitzondert van de toepassing van een algemenere regel, oftewel voor zaken die 'niet hoeven'. Zo wordt deze term ook gebruikt in paragraaf 2.3.1 op pagina 40 van de concept-regeling. Echter in Bijlage 4 wordt met vrijstelling bedoeld dat juist meer wordt gedaan dan verplicht is. Daarom geeft het CBS in overweging hier de term 'vrijstelling' in het geheel niet op deze wijze te gebruiken of anders in ieder geval bij de eerste 'Ja' een toelichting op te nemen over de 'vrijstellingen voor micro'.